

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 7 (220) LIPIEC-SIERPIEŃ 2015

ISBN 1730-5187

25
LATA
SAMORZĄDNOŚCI

650-lecie praw miejskich Jasła

W NUMERZE

KRONIKA KRAJOWA

VI O wyzwaniach rozwojowych miast przez dwa dni, 8 i 9 lipca br. dyskutowali uczestnicy Sesji Dialogu Miasta Przyszłości w Warszawie. Wzięli w niej udział przedstawiciele administracji samorządowej i rządowej, przedsiębiorstw, a także eksperci zajmujący się rozwojem miast i powiatów.

VIII Gdańsk, Kołobrzeg i podkrakowskie Zielonki to laureaci tegorocznego samorządowego rankingu „Rzeczpospolitej”. Również Ośrodek Dialogu i Analiz THINKTANK wyłonił najlepsze miasta oraz liderów samorządności w Polsce. Z kolei pismo samorządu terytorialnego „Wspólnota” opublikowało kolejny już ranking zamieszkałości samorządów. Od lat letnie miesiące przynoszą podsumowania dokonań polskich samorządów.

IX „Przywództwo, odpowiedzialność, rozwój. 25 lat doświadczenia samorządu terytorialnego” pod takim hasłem odbył się w dniach 16-18 czerwca br. VI Kongres Regionów, tym razem po raz pierwszy we Wrocławiu.

KRONIKA ZAGRANICZNA

XIII Związek Miast Polskich wspólnie z 11 miastami członkowskimi gościł w dniach od 7 do 13 czerwca br. grupę 21 samorządowców ukraińskich w ramach wizyty studyjnej poświęconej przekazaniu doświadczeń polskich reform, wykorzystaniu programów przedakcesyjnych i praktycznej prezentacji kompetencji polskich samorządów.

XIII W czerwcu br. Związek Miast Polskich rozpoczął realizację kolejnej inicjatywy adresowanej do samorządów ukraińskich, wspierającej proces przemian i decentralizacji w naszych wschodnich sąsiadach.

MIASTA JUBILEUSZOWE

XIV W Jasle i okolicach jest kilkanaście winnic, z których kilka ma już możliwość sprzedawania wina. Przy winnicach powstają też gospodarstwa agroturystyczne, dzięki czemu zaczyna się u nas też rozwijać turystyka i enoturystyka. Niektóre z naszych win zdobywają nagrody w różnych konkursach, także zagranicznych. Pomału, ten główny rejon winiarski, przenosi się z zielonogórskiego na Podkarpacie - mówi burmistrz Jasła Ryszard Pabian. Miasto obchodzi w tym roku 650-lecie praw miejskich.

Na okładce: Panorama Jasła.
O mieście piszemy na str. XIV i XV.
Fot. Archiwum UM

Zarząd ZMP w Starym Sączu

Skuteczniejsza walka z dopalaczami

Podczas posiedzenia Zarządu Związku Miast Polskich w Starym Sączu 24 lipca 2015 r. przedstawiciele miast członkowskich ZMP podjęli stanowisko w sprawie skutecznej walki z tzw. dopalaczami.

Związek Miast Polskich zwrócił się do Rady Ministrów z apelem o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w tej sprawie. Istniejące przepisy nie umożliwiają nakładania kar za produkcję i obrót środkami zastępczymi i nie są w praktyce skuteczne. Niezbędne są zatem zmiany prawne, polegające na wprowadzeniu do systemu prawnego nowych definicji ustawowych dotyczących środków zastępczych, kar związanych ze stosowaniem i dystrybucją dopalaczy, a także mechanizmów umożliwiających organom państwa skuteczne egzekwowanie przedmiotowych przepisów prawa.

działaniu narkomanii oprócz środków odurzających i substancji psychotropowych pojęcia analogu strukturalnego, który swoją definicją obejmował będzie substancje wykorzystywane w dopalaczach, a nie ujęte w załącznikach do ustawy, wprowadzenie możliwości wykreślenia przedsiębiorcy z urzędu z CEIDG w drodze decyzji administracyjnej ministra właściwego do spraw gospodarki (w przypadku ujawnienia sprzedaży analogów strukturalnych w postaci dopalaczy) oraz zmian w Kodeksie Karnym (art. 165 § 1 pkt 2) w stosunku do osób i podmiotów gospodarczych, które zajmują się dystrybucją dopalaczy.

Przedstawiciele Zarządu Związku wzięli udział w mszy św. odpustowej ku czci Świętej Kingi - Patronki Samorządów.

Fot. J. Proniewicz

Zmiany konieczne

Związek, podzielając opinie wyrażone m.in. przez rady miast: Dębna (już w 2010 r.), Wrocławia, Poznania, Kalisza, Stalowej Woli, Opoczna, Turku i Świętochłowic, uważa, że upowszechnianie użycia środków zastępczych, zwłaszcza wśród młodych ludzi, stanowi poważne zagrożenie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego, prowadzi do wzrostu przestępczości i rozwoju zorganizowanych grup przestępczych. Dlatego proponuje się m.in.: wprowadzenie do ustawy o przeciw-

W opinii ZMP modyfikacji wymaga ponadto art. 44b ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz art. 52a ust. 1. Chodzi o to, aby osoby posiadające środki zastępcze miały świadomość, iż może grozić im za to odpowiedzialność prawna. Zmienić należy też zapis art. 44b ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dotyczący miejsca wprowadzenia środków zastępczych do obrotu. Odpowiedzialność prawna powinna dotyczyć przywozu środków zastępczych z zagranicy, a także wysyłania środków zastępczych przez obywatela Polski do innego kraju.

Niezbędne konsultacje i rekompensaty

Omawiając **bieżące zagadnienia legislacyjne**, samorządowcy z miast, ustosunkowali się do licznych i podejmowanych w ekspresowym czasie, ze względu na zbliżający się koniec kadencji Sejmu, inicjatyw ustawodawczych. Podkreślano, że to niepoważne tempo prac uniemożliwia w wielu przypadkach merytoryczną i rzetelną ocenę zaproponowanych zapisów i konsultacje ze środowiskiem, którego zmiany dotyczą. Nowe rozwiązania powodują istotne zmiany ustrojowe i wpływają na istniejące struktury. Na przykład, wątpliwości budzi zapis w projekcie ustawy o powiecie metropolitalnym (wprowadza on nową formę administrowania na szczeblach samorządów lokalnych, poprzez uregulowanie instytucji powiatu metropolitalnego) w części dotyczącej powoływania organów stanowiącego (zdaniem ZMP powinno to być uregulowane jak w związku komunalnym, a nie w sejmiku).

Podkreślano, że wiele propozycji, które się pojawiają ostatnio, są swoistym „skokiem na kasę” czy „zamachem na samorządowe pieniądze”. ZMP nie występuje przeciwko wzrostowi kwoty wolnej od podatku dla obywateli, ale zwraca uwagę na negatywne konsekwencje finansowe dla JST. Reprezentanci miast w Zarządzie ZMP uważają, że trzeba uwzględnić to niebezpieczeństwo i wprowadzić jakieś rozwiązania łagodzące skutki obniżenia dochodów samorządów. Może być to zwiększony udział w PIT czy wpisanie zasady rekompensowania ubytków, jaka funkcjonowała do 2003 roku (oba rozwiązania znajdują się w złożonym w Sejmie projekcie obywatelskim). Innym sposobem może być np. wzrost podatków od nieruchomości gruntowych czy likwidacja części zadań. Pomysł na podniesienie wysokości kwoty wolnej od podatku zmobilizował już wszystkie organizacje samorządowe wchodzące w skład Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, do przyjęcia i przekazania rządowi wspólnego projektu dotyczącego powrotu do zapisu o subwencji rekompensującej.

Przeciwko nowym obowiązkom

Pozytywnie zaopiniowano projekt ustawy o **samorządzie powiatowym** oraz ustawy **Kodeks wyborczy**, który rozszerza możliwość uzyskania statusu miasta na prawach powiatu dla miast co najmniej

70-tysięcznych. ZMP popiera to rozwiązanie i proponuje jednocześnie obniżenie granicy do 50 tysięcy mieszkańców. Podobną opinię uzyskał projekt ustawy o **ewidencji ludności**, który przesuwa o 2 lata zniesienie obowiązku meldunkowego (ZMP od dawna wskazywał na brak zmian w kilkudziesięciu ustawach dotyczących tych spraw), poselski projekt ustawy o **systemie oświaty** (odroczenie obowiązku szkolnego na wniosek rodziców), a także projekt ustawy autorstwa PO o **zatrudnieniu socjalnym** (brak zgody jedynie na powoływanie nowych instytucji, gdyż dotychczas istniejące wystarczają).

Członkowie Zarządu z dezaprobatą przyjęli dokonane przez Sejm zmiany w ustawie o ruchu drogowym, na mocy których odebrano strażom gminnym uprawnienia dotyczące korzystania z radarów. Zdaniem samorządowców z miast, zanegowano w ten sposób cały wkład JST w poprawę bezpieczeństwa w gminach, bez dokonania odpowiednich analiz czy badań.

Fot. J. Proniewicz

Negatywną ocenę otrzymał za to projekt ustawy **Prawo budowlane**, który wprowadza zmianę w definicji budowli i powoduje obniżenie podatku od nieruchomości (od budowli sportowych, kolei linowych, wyciągów narciarskich itp.) dla gmin. Jak zaznaczali przedstawiciele miast, już dzisiaj rada gminy może udzielić przedmiotowego zwolnienia dla tych obiektów. Nie zaakceptowano projektu ustawy o **ochronie zwierząt** (przygotowany przez PO), który znacznie poszerza obowiązki gmin w ochronie zwierząt (w tym bezdomnych), powoduje wzrost kosztów dla JST i nie zawiera informacji na temat skutków finansowych dla budżetów gmin. Z kolei projekt o **przedsiębiorstwie społecznym i wspieraniu ekonomii społecznej** (PO) uznano za potrzebny, ale nie w zaproponowanym kształcie. Ten bowiem stwarza więcej obostrzeń niż szans. Na przykład komplikuje procedurę nadawania statusu przedsiębiorstwa społecznego, wprowadza niepotrzebnie nową instytucję (Izbę Przedsiębiorstw Społecznych), a w katalogu działalności gospodarczej przedsiębiorstwa społecznego brakuje

gospodarki komunalnej. Członkowie Zarządu nie wyrazili również poparcia dla projektu **Prawo ochrony środowiska**, dotyczącego poprawy jakości powietrza (niska emisja) i ochrony przed hałasem, ponieważ nie zawiera oceny skutków finansowych regulacji - w ich opinii powinien mieć i być projektem rządowym, a nie poselskim.

Woda i bezpieczeństwo

Dyskusję wzbudziła informacja MliR o projektowanych **rozwiązaniach dotyczących problematyki wodociągowo-kanalizacyjnej**, głównie w kontekście ekonomicznego i ekologicznego podejścia do zagadnienia. Chodzi o ujednolicenie definicji przyłącza przede wszystkim kanalizacyjnego, gdyż obecnie sądy przyjmują różne interpretacje w tej sprawie. - *Nie można stawiać tylko na ekonomię, trzeba pomagać ludziom podłączać się do kanalizacji, bo jest to ważne wyrównanie zapóźnień cywilizacyjnych* - podkreślał **Andrzej Dziuba**, prezydent Tychów. W jego mieście osiągnięto, co wcale często nie zdarza się w Polsce, 100-procentowy efekt ekologiczny w zakresie przyłączania mieszkańców do sieci, stosując odpowiednie narzędzie i procedury przewidziane w prawie. Ostatecznie ustalono, że konieczna jest jasna definicja. Przyłączem kanalizacyjnym powinien być nazwany odcinek od miejsca studzienki na sieci do granicy przyłączonej nieruchomości. Równocześnie uzgodniono, że po unormowaniu definicji przyłącza konieczne jest uregulowanie kwestii opłat za budowany odcinek od studzienki do granicy nieruchomości przez przedsiębiorstwa wraz z zasadami ustalenia ich wysokości. Zarząd rozpatrzył pozytywnie **wnioski Komisji Bezpieczeństwa ZMP**. Dotyczą one: nieudzielenia rekomendacji dla aktualnego brzmienia przygotowanego przez MSW programu standaryzacji i certyfikowania straży gminnych (wraz z deklaracją włączenia się do prac nad tym dokumentem w celu osiągnięcia konsensusu), przyspieszenia prac nad rządowym projektem ustawy dotyczącym monitoringu wizyjnego miejsc publicznych oraz poparcia skargi Krajowej Rady Komendantów Straży Miejskich i Gminnych RP do Trybunału Konstytucyjnego o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją uprawnień emerytalnych strażników gminnych.

Więcej w **komunikacie** na stronie ZMP.

Joanna Proniewicz

Z Komisji Wspólnej...

„Nie” dla powiatu metropolitalnego

O funkcjonowaniu Systemu Rejestrów Państwowych, opiniowaniu Krajowej Polityki Miejskiej, a także poselskim projekcie tzw. powiatu metropolitalnego dyskutowali członkowie Komisji Wspólnej na posiedzeniu 28 sierpnia br.

Wiceminister spraw wewnętrznych, **Przemysław Kuna** przekazał informację na temat funkcjonowania Systemu Rejestrów Państwowych. Poinformował, że 17 lipca br. została wdrożona wersja 1.6.5.4 aplikacji „Źródło”, zawierająca nowe funkcje oraz poprawki zauważonych błędów. Jest to druga duża paczka poprawek – trzecia zostanie wdrożona we wrześniu.

Przez pięć miesięcy funkcjonowania SRP, urzędy stanu cywilnego „zmigrowały” do rejestru ponad 750 tysięcy aktów stanu cywilnego. Jak powiedział **Kuna** – zauważalna jest wyraźna tendencja wzrostowa, związana z przechodzeniem urzędów na elektroniczny sposób rejestracji, co jest powiązane również z rosnącą liczbą odpisów aktów wydawanych z rejestru.

- Przed nami ważna chwila - 1 września br. kończy się okres przejściowy, zaczynamy pracę już tylko i wyłącznie na oprogramowaniu „Źródło” i wszystkie czynności winny być wykonywane w tej bazie. To będzie nowy moment – przypomniał **Kuna** - Tam, gdzie będą jakieś problemy, to prosimy o kontakt z MSW, bo mamy zespół fachowców, którzy będą jeździli i pomagali w problemach na miejscu, w gminach.

Największy kłopot jest z postępowaniem przetargowym na komputery dla gmin. Aby rozliczyć środki unijne, wszystkie komputery winny być zainstalowane do 24 września br., a protokoły odesłane. Stało się to mocno nierealne w sytuacji, gdy Krajowa Izba Odwoławcza (KIO) 25 sierpnia uwzględniła odwołanie odrzuconych oferentów.

Problemy zaczną się 1 września

O wątpliwościach samorządowców mówił **Stanisław Bodys**, wiceprzewodniczący Unii Miasteczek Polskich. Do tej pory dzięki możliwości pracy w starych, lokalnych systemach rejestracji aktów stanu cywilnego problemów było stosunkowo nie-

wiele – w razie problemów ze „Źródłem” urzędnicy wspomagali się „starymi” systemami. Po 1 września tej możliwości już nie będzie. W małych gminach problemem może być brak pracowników i komputerów. Trzeba jak najbardziej przyspieszyć dostawę sprzętu.

- Po 1 września, kiedy nie będzie można korzystać ze starego systemu, na pewno zdarzą się sytuacje, kiedy obywatele będą musieli oczekiwać na dokumenty, bo jeden urząd będzie musiał uzyskać informacje

M.in. o projekcie ustawy dotyczącej powiatu metropolitalnego dyskutowali członkowie Komisji Wspólnej tym razem w siedzibie Ministerstwa Rolnictwa.

Fot. H. Hendrysiak

z innego urzędu. Tu musi być pomoc dla gmin – mówił **Bodys**. Przypomniał też, że samorządowcy wystosowali prośbę do ministra finansów o uruchomienie środków rezerwy, która wynosi ponad 160 mln zł.

Samorządowcy wyrazili też ubolewanie, że rząd nie podjął ich propozycji, by wydłużyć okres przejściowy, w którym gminy mogą równolegle pracować w obu systemach – starym i nowym.

Opiniowanie Krajowej Polityki Miejskiej

Komisja Wspólna zadecydowała, że przekazany 27 sierpnia projekt Krajowej Polityki Miejskiej ze względu na jego pilność, a także wagę dla miast zaopiniuje Zespół ds. Infrastruktury, w którego pracach będą mogli wziąć udział wszyscy zainteresowani członkowie KWRiST, zwłaszcza samorządowcy.

Skrytykowany projekt powiatu metropolitalnego

Andrzej Porawski, sekretarz strony samorządowej podziękował rządowi za umożliwienie zajęcia się poselskim projektem ustawy o powiecie metropolitalnym. Obradował

nad nim Zespół ds. Ustrojowych KWRiST, przy udziale posłów wnioskodawców.

- Nasza opinia jest zdecydowanie negatywna, już teraz w stosunku do sprawozdania komisji, z którego wynika, że nie zostały uwzględnione najważniejsze z naszych zastrzeżeń – mówił **Porawski**.

A dotyczą one bezpośrednich wyborów organu przedstawicielskiego związku, podczas gdy w 1. artykule tej samej ustawy jest napisane, że „związek metropolitalny jest formą współpracy gmin i powiatów.”

- A więc jeśli w organie przedstawicielskim może nie być przedstawicieli gmin i powiatów podejmujących współpracę, to jest to jakieś zasadnicze nieporozumienie. Taki związek metropolitalny uzyskałby w jakimś sensie status podobny do JST, co jest oczywistym nieporozumieniem – wyjaśniał sekretarz.

Kolejne zastrzeżenie dotyczy 2. rozdziału, który przewiduje ogólne tworzenie przez radę ministrów związku polegającego na współpracy gmin i powiatów, a nawet - przygotowywanie projektu statutu przez pełnomocnika rządu. Co więcej, można narzucić członkostwo w związku, bo nie trzeba zgody wszystkich, wystarczy 50 % zainteresowanych JST.

Wreszcie – rozdział 3, który określa zadania związku, zawiera takie, które są dzisiaj zadaniami gmin, powiatów, a nawet województw.

- Z tych trzech powodów nasze stanowisko jest jednoznacznie negatywne i apelujemy w nim już nie do rządu, a do sejmu o odrzucenie sprawozdania komisji – zakończył **A. Porawski**.

Również minister **Halicki** przyznał, że jest bardzo sceptyczny w stosunku do formuły bezpośrednich wyborów, bo byłoby to równoznaczne z utworzeniem czwartego szczebla samorządu. Jednocześnie uważa za zasadne, aby kontynuować rozmowy na ten temat podczas zespołu ustrojowego, bo jest jeszcze szansa na uzyskanie w sejmie kompromisu i lepszego kształtu ustawy.

Zygmunt Frankiewicz, współprzewodniczący ze strony samorządowej dodał, że projekt podlegał istotnym przemianom i wiele uwag samorządowych zostało uwzględnionych. - To jest na tyle ważna ustrojowa sprawa, że należałoby ją procedować w warunkach spokoju i pełnej odpowiedzialności. Do tej pory tak nie było. Jednak sądzę, że nadal możliwe jest dojście do porozumienia w tej kwestii. **hh**

„Od Solidarności do samorządności”

Za zasługi dla samorządu terytorialnego

Minister administracji i cyfryzacji, Andrzej Halicki uhonorował 28 sierpnia br. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Odznaką Honorową Za Zasługi Dla Samorządu Terytorialnego 35 osób szczególnie dla samorządu zasłużonych. Znaleźli się wśród nich Prezes Związku Miast Polskich, Zygmunt Frankiewicz oraz Dyrektor Biura ZMP, Andrzej Porawski.

Dotychczas brak było wyróżnienia za pracę i służbę dla samorządu terytorialnego, traktowanego jako część administracji i służby publicznej, wykonującej znaczną część zadań publicznych. Jak wyjaśniał **Andrzej Halicki**, minister administracji i cyfryzacji, ustanowienie Odznaki w roku, w którym przypada 25. rocznica powołania do życia samorządu terytorialnego w odrodzonej, wolnej Polsce, stanowi także podkreślenie jego rangi i roli w rozwoju kraju.

- To ważne zdanie i motto Waszej działalności, a jednocześnie uznanie za Państwa zasługi – powiedział **Andrzej Halicki**, szef MAC witając zgromadzonych.

Wśród osób uhonorowanych znaleźli się nieżyjący już ojcowie – założyciele polskiego samorządu: prof. **Jerzy Regulski**, prof. **Michał Kulesza**, prof. **Walerian Pańko** oraz **Marek Nawara** i **Piotr Buczkowski**. - Winni jesteśmy wdzięczność i pamięć, szacunek tym, którym możemy podziękować tylko

Pierwsi nagrodzeni Odznaką Honorową Za Zasługi Dla Samorządu Terytorialnego.

Fot. 2 x H. Hendrysiak

- Ku mojemu zdumieniu okazało się, że nie ma państwowego odznaczenia dla wybitnych samorządowców, a przecież to samorząd stał się fundamentem transformacji. I dzisiaj łączymy dwie okazyje – z jednej strony podsumowanie tych 25 lat, a z drugiej – nagrodzenie za trud, wysiłek, pracę osoby, które przyczyniły się do tego, że Polska stała się krajem demokratycznym - mówił **Halicki**.

Honorowa Odznaka została wprowadzona rozporządzeniem Rady Ministrów, które weszło w życie 25 lipca br. i może być przyznawana m.in. za szczególne osiągnięcia w pracy w samorządzie, za udział w pracach legislacyjnych, związanych z wprowadzaniem i reformowaniem samorządu terytorialnego w administracji polskiej, a także organizacjach międzynarodowych czy też za pracę naukową, badawczą i dydaktyczną dotyczącą samorządu.

Samorządowemu odznaczeniu przyświeca łacińska sentencja „Labor omnia vincit”, czyli „praca wszystko zwycięża”.

symbolicznie – mówił **Halicki** - Pierwszą osobą powinien być premier **Tadeusz Mazowiecki**, jego odznaka zostanie wręczona rodzinie na specjalnej konferencji regionalnej.

Odznakę otrzymał również prof. **Jerzy Stępień**, marszałek senatu **Bogdan Borusewicz**, **Henryk Wujec**, poseł i były działacz „Solidarności”. Wśród osób związanych ze Związkiem Miast Polskich wyróżnieni zostali również **Zygmunt Frankiewicz**, Prezes ZMP i od 22 lat prezydent Gliwic oraz **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura ZMP od 1991 roku oraz sekretarz strony samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego od 1999 r., a także **Jan Olbrycht**, wiceprezes ZMP i burmistrz Cieszyńska w latach 1990-98.

Pełna lista osób odznaczonych 28 sierpnia znajduje się [tutaj](#).

Za ustanowienie odznaczenia na 25-lecie samorządu podziękował władzom prof. **Jerzy Stępień**, choć jednocześnie przyznał,

25 LAT
SAMORZĄDNOŚCI

że niektórzy do dziś nie zauważyli, że samorząd w Polsce istnieje.

- To co się zdarzyło w Polsce za sprawą samorządu terytorialnego było bardzo wyraźnym opowiedzeniem się za nurtem cywilizacyjnym, jaki od wielu wieków w Europie się kształtuje. Żeby być w pełni w zachodniej Europie trzeba mieć wpływ nie tylko na sprawy ogólnopolskie, ale także na kształt władzy lokalnej. Tego właściwie nikt na świecie poza Europą zachodnią nie rozumie – powiedział **Stępień**.

W drugiej części spotkania odbyła się konferencja zatytułowana „Od Solidarności do samorządności”. To „Solidarność” właśnie po raz pierwszy po wojnie upomniała się

Prezes ZMP, Zygmunt Frankiewicz mówił podczas konferencji o potrzebie rewitalizacji samorządu.

o samorząd tak mocno i dobitnie w Gdańsku w 1980 roku. Również jednym z pierwszych zadań, jakich podjął się „solidarnościowy” rząd **Tadeusza Mazowieckiego** po 1989 roku było restytuowanie samorządu terytorialnego. Pierwsze wolne wybory po przełomie odbyły się 27 maja 1990 roku i były to wybory samorządowe.

Konferencja rozpoczęła cały cykl spotkań regionalnych, które będą kontynuacją podsumowania 25-lecia samorządu, rozmów o przyszłości, a także honorowania osób zasłużonych dla samorządu.

O sytuacji samorządu dziś mówił **Zygmunt Frankiewicz**, prezes ZMP. Przypomniał postulat Kongresu Samorządowego z marca br. w Poznaniu. Ich konkluzją jest konieczność „rewitalizowania” samorządu, jeżeli w podobnym tempie i sposobie ma decydować o dalszym rozwoju Polski.

Minister **Andrzej Halicki** podsumowując konferencję powiedział, że polska transformacja jest jedną z najbardziej udanych – świadczy o tym poziom życia Polaków, sytuacja gospodarcza kraju, ale przede wszystkim różnica między nami a Białorusinami czy Ukraińcami. - A wszyscy byliśmy dokładnie w tym samym miejscu 25 lat temu. Myśmy zaczęli od tego zdrowego fundamentu samorządowego i na tym nasza transformacja mogła być kontynuowana. **hh**

Sesja Dialogu Miasta Przyszłości

Porozmawiajmy o rozwoju

O wyzwaniach rozwojowych miast przez dwa dni, 8 i 9 lipca br. dyskutowali uczestnicy Sesji Dialogu Miasta Przyszłości w Warszawie. Wzięli w niej udział przedstawiciele administracji samorządowej i rządowej, przedsiębiorstw, a także eksperci zajmujący się rozwojem miast i powiatów.

Jak twierdzą organizatorzy z Ośrodka Dialogu i Analiz THINKTANK, w Polsce przeszkodą w budowaniu „miast inteligentnych” nie jest brak pieniędzy, lecz brak dialogu i dostatecznego oparcia w odpowiednich regulacjach prawnych oraz w spójności działań administracji centralnej i samorządowej. Stąd niezbędna jest zmiana podejścia samorządów do rozwoju miast - nastawienie na ludzi, ich opinie. Dlatego też zaplanowano szereg debat, m.in. o tym jak popularyzować wśród władz samorządowych i interesariuszy ośrodków miejskich inicjatywy pomagające budować inteligentne miasta przyszłości oraz jak realizować działania edukacyjne zwiększające świadomość obywateli.

W spotkaniu wzięło udział ponad dwieście osób - w tym władze kilkudziesięciu polskich miast. Ponieważ zakres tematyczny był bardzo szeroki, dlatego dyskusje podzielono na dwie części, a w każdej z nich odbywało się po sześć równoległych debat. Na zakończenie moderatorzy przedstawili rekomendacje wypracowane przez poszczególne zespoły. Zostały one spisane i będą opublikowane na przełomie sierpnia i września br. na stronie miastaprzyszlosci.pl Wśród tematów omówionych podczas debat były takie zagadnienia jak: komunikacja z mieszkańcami, dialog, budżet obywatelski, zamówienia publiczne, partnerstwo publiczno-prywatne, finansowanie inwestycji miejskich, przywództwo, zarządzanie, cyfryzacja, technologie smart, aplikacje mobilne, marka miejska, finanse samorządów, transport.

Blżej mieszkańców

Podczas jednego z paneli samorządowcy i przedstawiciele organizacji pozarządowych zastanawiali się wspólnie nad tym, jak zwiększać udział mieszkańców w życiu publicznym i czy budżet partycypacyjny jest skutecznym narzędziem. Obie strony często inaczej

postrzegają ten proces. Jednak trudno było im zaprzeczyć tezie, że budżet partycypacyjny jest jednym z instrumentów, który może, choć nie musi, aktywizować środowisko lokalne. To niejednokrotnie dobry początek procesu komunikacji z mieszkańcami i ich większego zaangażowania w miejskie sprawy. Bardzo ważną kwestią jest to, aby projekty, które mieszkańcy zgłoszą do realizacji, były faktycznie wykonane.

Jednym z koniecznych warunków większego zaangażowania mieszkańców jest profesjonalizacja zarządzania w JST, budowanie świadomości społecznej, poczucia współodpowiedzialności za to, co jest wspólnym dobrem. Często zdarza się bowiem tak, że w konsultacjach dotyczących planów zagospodarowania przestrzennego uczestniczą tylko ci, którzy mają w tym jakiś osobisty interes. Do zmiany tej postawy niezbędne jest m.in. włączenie obywateli do debaty na wczesnym etapie proponowanych zmian. Z drugiej strony trzeba pamiętać, że nie można przerzucać na mieszkańców całej odpowiedzialności, ponieważ de-

Dyskusja poprowadzona w formie dialogu pozwoliła omówić wyzwania rozwojowe stojące przed samorządami.

Fot. H. Hendrysiak

Istotniejszą rolę niż budżet partycypacyjny, który zwykle dotyczy niewielkiej części całego budżetu miasta, odgrywają konsultacje społeczne, ale muszą być one autentyczne. Należy unikać wszelkich pseudodziałów komunikacyjnych, to znaczy np. pytać mieszkańców, a potem robić po swojemu. Mieszkańcy powinni być świadomi, że funkcjonuje coś takiego jak model konsultacji i dzięki niemu obywatele mają wpływ na swoje otoczenie. Ważne są sposoby komunikacji i procedury, które powinny być opisane i dostępne w jednym miejscu w internecie, ale także w wersji papierowej. Smart city powinno dawać mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa i wpływu poprzez koncepcję zarządzania, biorącą pod uwagę to, czego chcą mieszkańcy.

mokratycznie wybrane władze lokalne muszą podejmować niepopularne decyzje i brać za nie odpowiedzialność.

Zwracano uwagę na problem reprezentatywności w samorządach. Dzisiaj nierzadko radny nie jest postrzegany jako reprezentant społeczności lokalnej. W opinii uczestników debaty powinien on spotykać się z wyborcami w miejscu, gdzie został wybrany, a nie w Urzędzie Miasta, i być po prostu bliżej mieszkańców. Aby proces komunikacji z mieszkańcami był skuteczny, ważne jest również to, aby obie strony mówiły tym samym językiem. Nacisk poza tym należy kłaść na edukację mieszkańców. I tutaj niebagatelną rolę odgrywa właśnie budżet partycypacyjny.

ny, o czym przekonywali reprezentanci miast, które go wprowadziły.

Partycypacja obywatelska jest dzisiaj koniecznością, aby można było efektywnie działać, a nie tylko po to, by działać efektywnie...

Prezydenci o komunikacji

W trakcie specjalnej debaty zorganizowanej dla prezydentów, rozmawiano także o komunikacji z mieszkańcami i wyzwaniach w zarządzaniu miastami. Wzięli w niej udział m.in. prezydenci Poznania, Kalisza, Legnicy, Nowej Soli, burmistrz Mińska Mazowieckiego oraz wiceprezydenci: Warszawy, Wrocławia i Gdyni. Zastanawiali się, jak zwiększyć zaangażowanie mieszkańców w sprawy miejskie. W ostatnich latach wiele mówi się o demokracji włączającej, o społeczeństwie obywatelskim, jednak okazuje się, że gdy da się mieszkańcom możliwości współdecydowania, to niechętnie z nich korzystają; angażuje się niewielki odsetek obywateli.

Według badań socjologicznych najłatwiej jest utrzymywać dobry kontakt z mieszkańcami w miastach liczących około 50 tysięcy mieszkańców. Tej tezy jednak nie potwierdzają doświadczenia **Wadima Tyszkiewicza**, prezydenta Nowej Soli, najmniejszego miasta prezydenckiego, liczącego 40 tysięcy mieszkańców. **Tyszkiewicz** 13. rok rządzi miastem – na początku bardzo często organizował spotkania, najpierw raz na tydzień, potem raz na miesiąc, na pół roku, wreszcie teraz – spotyka się z mieszkańcami zaledwie raz na rok. Okazało się bowiem, że na zebrania przychodzą wciąż te same osoby – które zawsze mają coś do powiedzenia na każdy temat lub frustracji, którzy przychodzą ponarzekać. Ponieważ nie udało mu się nakłonić mieszkańców do aktywnej współpracy, zaczął wydawać własny tygodnik miejski (płatny!), w którym na bieżąco informuje o działaniach, planach i decyzjach samorządu.

O trudnościach z włączaniem mieszkańców mówił również wiceprezydent Warszawy, **Michał Olszewski**. W dużych miastach problemem jest skuteczna komunikacja. W akcje konsultacyjne przeważnie włącza się ta sama, stosunkowo niewielka liczba podmiotów.

Nieco inaczej przedstawia się sytuacja w Poznaniu i Kaliszu, miastach, w których nowo wybrani prezydenci doszli do władzy na fali sprzeciwu wobec tego, co było. Obaj podkreślają, że

mieszkańcy chcą mieć wpływ na decyzje władz i przychodzą na spotkania. Prezydent Poznania, **Jacek Jaśkowiak** często bierze udział w spotkaniach z radami osiedli (których w Poznaniu jest ponad pięćdziesiąt), na które przychodzi nawet kilkaset osób. Są to zarówno zwykli mieszkańcy, jak i prezesi spółdzielni mieszkaniowych czy dyrektorzy szkół. - *Ludzie widzą, że coś od nich zależy. Dzięki tym spotkaniom udało nam się już rozwiązać ileś problemów. Ludzi bardziej interesują drobne, przyziemne, lokalne problemy w ich miejscu zamieszkania niż sprawy w skali całego miasta* – uważa prezydent Poznania. W Kaliszu nowo wybrany prezydent, **Grzegorz Sapiński** wywołał ruch społeczny, chcąc wprowadzić budżet partycypacyjny.

Generalnie wszyscy prezydenci podkreślali, że każde miasto ma swoją specyfikę i w inny sposób rozwiązuje problemy związane z włączaniem społeczności lokalnej do współdecydowania, a co za tym idzie – do brania odpowiedzialności. Nie można rozwiązań, które sprawdzają się w jednym miejscu bezpośrednio implementować gdzie indziej.

Jak zauważył wiceprezydent Warszawy, mieszkańcy raczej organizują się w sytuacji, gdy trzeba rozwiązać jakiś problem, sprzeciwić się złym rozwiązaniom. - *Z naszych doświadczeń wynika, że najłatwiej ruchy oddolne organizują się na zasadzie protestu* – powiedział wiceprezydent **Olszewski**.

Sposobem burmistrza Mińska Mazowieckiego, **Piotra Jakubowskiego** na niezadowolonych i protestujących mieszkańców jest włączanie ich w proces decyzyjny.

Najważniejsza gospodarka

Prezydenci rozmawiali też na temat rozwoju gospodarczego, w kontekście zwiększania liczby miejsc pracy w swoich miastach. **Wadim Tyszkiewicz** twierdzi, że nadal 30-40% swojego czasu poświęca sprawom związanym z gospodarką, poszukiwaniu nowych inwestorów, terenów inwestycyjnych i potencjalnych nowych miejsc pracy dla swoich mieszkańców. Jego zdaniem, najważniejsza jest „dostępność i jakość kapitału ludzkiego”. - *Trochę za późno uświadomiliśmy sobie, że szkolnictwo zawodowe jest najważniejsze. Teraz próbujemy nadgonić stracony czas* – mówił **Tyszkiewicz**.

Z kolei **Katarzyna Gruszecka-Spychała**, wiceprezydent Gdyni mówiła, że w wy-

miarze gospodarczym Gdynia przestała rywalizować z sąsiadami, gdyż władze miejskie doszły do wniosku, że globalnie – do kogokolwiek przyjdą inwestorzy – wszystkim się to opłaca. Chociaż oczywiście problem płacenia PIT-u „za płótem” pozostaje. Strategicznym celem Gdyni jest przyciąganie usług o wysokim stopniu zaawansowania. Samorząd chce utworzyć w północnej części miasta tzw. dolinę logistyczną. Ma jednak problem z infrastrukturą, podczas gdy nie brakuje wykwalifikowanej kadry pracowniczej.

Wszystkie duże miasta borykają się z podobnym problemem, jakim jest odpływ mieszkańców do gmin obwarzankowych, a co za tym idzie – zmniejszenie wpływów z PIT, przy jednoczesnym korzystaniu z infrastruktury wielkomiejskiej. Zdają sobie też jednak sprawę, że rozwijanie gospodarki bez sąsiedztwa się nie uda. Dobrymi praktykami pochwalił się **Maciej Bluj**, wiceprezydent Wrocławia, miasta, które zanotowało największy spadek bezrobocia po 2004 roku. - *Nie martwiliśmy się tym, że inwestorzy przychodzili nie bezpośrednio do Wrocławia, ale do gmin ościennych, bo per saldo to się nam wszystkim opłacało. My często lokowaliśmy biznes u sąsiadów* – powiedział **Bluj**.

Duże uznanie wzbudził prezydent Legnicy, **Tadeusz Krzakowski**, który planuje przeznaczyć istniejące (poniemieckie i poradzieckie) lotnisko w Legnicy na teren inwestycyjny.

Włodarze miast mówili również o barierach prawnych. Polskie prawo jest przeregulowane i w konsekwencji utrudnia jego stosowanie. Wiele rozwiązań prawnych w Polsce nie sprzyja współpracy samorządów.

Dobre rządzenie, z ang. good governance to jedna z trzech głównych koncepcji zarządzania w sektorze publicznym. Jak mówi słownikowa definicja, dobre rządzenie oznacza podejmowanie decyzji oraz działań, charakteryzujące się angażowaniem wszystkich zainteresowanych stron, praworządnością, przejrzystością, odpowiadaniem na potrzeby społeczne, dążeniem do konsensusu, uwzględnianiem głosów mniejszości, efektywnością, jak również szeroko rozumianą odpowiedzialnością wobec społeczeństwa.

Hanna Hendrysiak
Joanna Proniewicz

Doroczne podsumowanie dokonań

Rankingi samorządów 2015

Gdańsk, Kołobrzeg i podkrakowskie Zielonki to laureaci tegorocznego samorządowego rankingu „Rzeczpospolitej”. Dziennik po raz 11. wybrał najlepsze miasta i gminy. Również Ośrodek Dialogu i Analiz THINKTANK wyłonił najlepsze miasta oraz liderów samorządności w Polsce. Z kolei pismo samorządu terytorialnego „Wspólnota” opublikowało kolejny już ranking zamożności samorządów. Od lat letnie miesiące przynoszą podsumowania dokonań polskich samorządów.

Wtegorocznym rankingu Rzeczpospolitej zwyciężył **Gdańsk** w kategorii miast na prawach powiatu, **Kołobrzeg** pośród gmin miejskich i miejsko-wiejskich oraz **Zielonki** wśród gmin wiejskich. To najlepsze polskie samorządy, najbardziej dbające o rozwój i standard życia mieszkańców, ale też stan swych finansów.

- Każdy z naszych laureatów przyjął jednak inną strategię rozwoju, bo inna jest wielkość tych jednostek, położenie i specyfika - czytamy w „Rzeczpospolitej”. - Gdańsk wyróżnił się gospodarnością, która objawiła się m.in. wzrostem dochodów własnych, nadwyżką finansową i pozyskiwaniem pieniędzy z Unii Europejskiej. W stolicy Pomorza spada też bezrobocie. Kołobrzeg też usytuowany nad morzem, choć w sąsiednim Zachodniopomorskim, swój rozwój opiera na tym, że jest uzdrowiskiem. I to uzdrowiskiem, kurortem atrakcyjnym, nowoczesnym, który jest przyjazny zarówno dla kuracjuszy, turystów, jak i własnych mieszkańców. Pieniądze unijne, z których pozyskiwaniem miasto nie ma żadnych problemów kieruje zarówno na budowę i rozbudowę bazy turystycznej, jak i poprawę dostępności komunikacyjnej. W Kołobrzegu jest też dobra atmosfera do rozwijania działalności gospodarczej.

Ranking przygotowany został w dwóch etapach. W pierwszym wybrano miasta i gminy, które w najlepszy sposób zarządzały swoimi finansami w latach 2011-14 i jednocześnie najwięcej w tym czasie inwestowały. Redakcja „Rz” wzięta pod uwagę dane z Ministerstwa Finansów dotyczące wszystkich samorządów w Polsce mieszczących się w wybranych przez organizatorów rankingu kategoriach (nie analizowano danych na szczeblu powiatów i województw).

Aby wybrać samorządy do drugiego etapu oceniano m.in. dynamikę wzrostu wydatków majątkowych (pomniejszonych o środki unijne) w przeliczeniu na

jednego mieszkańca, wartość środków unijnych, jakie w latach 2012-14 wpłynęły na rachunek budżetu gminy czy miasta, indywidualny wskaźnik zadłużenia, który zaczął obowiązywać od 2014 r., nadwyż-

Ranking Samorządów 2015 „Rzeczpospolitej”

Najlepsze miasta na prawach powiatu:

1. Gdańsk
2. Kraków
3. Wrocław
4. Poznań
5. Toruń
6. Gliwice
7. Rzeszów
8. Krosno
9. Sopot
10. Bydgoszcz

Najlepsze gminy miejskie i miejsko-wiejskie:

1. Kołobrzeg
2. Aleksandrów Łódzki
3. Jarocin
4. Karpacz
5. Krosno Odrzańskie
6. Pruszcz Gdański
7. Kostrzyn nad Odrą
8. Racibórz
9. Nowy Targ
10. Mszczonów

kę operacyjną w stosunku do dochodów, dynamikę wzrostu dochodów własnych, relację nakładów inwestycyjnych do przyrostu zadłużenia, dynamikę wzrostu wydatków ogółem na jednego mieszkańca (w wybranych działach), transport i łączność oraz ochronę środowiska.

Do drugiego etapu zakwalifikowano 565 samorządów, w tym 65 miast na prawach powiatu, 250 gmin miejskich i miejsko-wiejskich oraz 250 gmin wiejskich. Tym razem analizie poddane zostały informacje przesłane przez same samorządy.

Poza rankingiem głównym w dwóch oddzielnych zestawieniach nagrodzone zostały też samorządy najsukuteczniej pozyskujące dotacje unijne (w rankingu „Europejski samorząd”) oraz gminy najbardziej innowacyjne (w rankingu „Innowacyjny samorząd”). Z dotacjami, jeszcze z puli na lata 2007-2013, najlepiej radzą sobie aktualnie w kategorii miast na prawach powiatu **Gliwice**, wśród gmin wiejskich **Ożarówce** oraz **Dziwnów** w kategorii gmin miejskich i miejsko-wiejskich. Najbardziej innowacyjne gminy to **Kłodawa** wśród gmin wiejskich, **Aleksandrów Łódzki** w kategorii gmin miejskich i miejsko-wiejskich oraz **Świnoujście** w kategorii miast na prawach powiatu.

Ośrodek Dialogu i Analiz THINKTANK wyłonił najlepsze miasta oraz liderów samorządności w Polsce. **Rzeszów**, **Nowy Sącz** i **Sopot** – to zdaniem ośrodka najlepiej zarządzane miasta w Polsce.

W rankingu liderów samorządowych na wyróżnienie zasłużyli **Tadeusz Ferenc**, prezydent Rzeszowa, **Roman Szelemej**, prezydent Wałbrzycha oraz **Wadim Tyszkiewicz**, prezydent Nowej Soli. Brak wśród zwycięzców tego rankingu największych polskich aglomeracji - Warszawy, Krakowa, Łodzi czy Wrocławia - oraz ich liderów.

Ośrodek THINKTANK przyznał swoje wyróżnienia w trzech kategoriach: miasta do 60 tys. (1. **Sopot**, 2. **Sztum**, 3. **Zawiercie**), 120 tys. (1. **Nowy Sącz**, 2. **Jastrzębie Zdrój**, 3. **Opole**) oraz powyżej 120 tys. mieszkańców (1. **Rzeszów**, 2. **Zielona Góra**, 3. **Poznań**). Wybór najlepszych samorządów opierał się na kilkunastu kluczowych wskaźnikach, takich jak m.in.: skala bezrobocia, zadłużenie, udział środków własnych oraz unijnych w budżecie czy wydatki na edukację, transport oraz administrację. Uwzględniono również liczbę nowo wybudowanych mieszkań, podmiotów gospodarczych (na 10 tys. mieszkańców) czy przeciętne wynagrodzenie miesięczne w ostatnich latach. Miasta z czołówki rankingu musiały się również wykazać działaniami na rzecz ochrony środowiska.

Na początku wakacji również „Wspólnota” opublikowała doroczny ranking zamożności samorządów. I tym razem bezkonkurencyjny okazał się **Kleszczów**, a wśród miast wojewódzkich **Warszawa**. W grupie miast na prawach powiatu zwyciężył **Sopot**, a wśród miast powiatowych - **Polkowice**.

(epe)

VI Kongres Regionów we Wrocławiu

Zmiany niezbędne

„Przywództwo, odpowiedzialność, rozwój. 25 lat doświadczenia samorządu terytorialnego” pod takim hasłem odbył się w dniach 16-18 czerwca br. VI Kongres Regionów, tym razem po raz pierwszy we Wrocławiu.

To coroczne spotkanie samorządowców, ludzi nauki, biznesu i przedstawicieli organizacji pozarządowych z całego kraju, organizowane przez spółkę multimedialną Ringier Axel Springer Polska i miasto Wrocław.

Podczas Kongresu odbyło się 18 paneli dyskusyjnych, 4 sesje plenarne, 14 prezentacji. 115 panelistów, rozmawiało ze sobą i z uczestnikami. W kluczowych momentach sesji plenarnych korzystano z elektronicznego systemu do głosowania, by wysłuchać, jakie jest zdanie całej widowni.

Rozmawiano o najistotniejszych, bieżących problemach, którymi żyją samorządowcy. Dyskutowano o minionych 25 latach; o najlepszych sposobach na wykorzystanie dostępnych do 2020 roku środków unijnych. Poruszano zagadnienia lokalnych strategii bez-

pieczeństwa energetycznego czy granic odpowiedzialności samorządu za ochronę środowiska naturalnego. Samorządy nie tylko powinny o tych sprawach myśleć, ale mają prawny obowiązek, często zaniedbany, by poświęcać im czas, wysiłek i uwagę. Realizacja strategii energetycznej czy proekologicznej nie jest jednak możliwa bez właściwego planowania przestrzennego. Ład przestrzenny, jak również problem rewitalizacji także były dyskutowane, podobnie jak inwestycyjny charakter wydatków na kulturę, czy też rola przemysłów kreatywnych i innowacji w budowaniu wzrostu gospodarczego na obszarach zarządzanych przez samorządy. Planowanie przestrzenne powinno być głównym zadaniem samorządu. Samorządy czują się również odpowiedzialne za miejsca pracy na swoim terenie, stąd dyskusja o roli, jaką musi odegrać lokalny biznes w rozwoju gospodarczym i o zadaniach dla ośrodków naukowych, w tym parków technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości czy centrów badawczych.

Jeden z ojców samorządu terytorialnego, profesor **Jerzy Stępień**, zwracał

uwagę, że trzeba myśleć o całości nie samorządu, ale państwa. W trakcie tych 25 lat nie za wiele poprawiono w strukturze samorządu, ale wiele rzeczy popsuto. Eksperci podkreślali, że w Polsce brakuje zarządzania New Public Management i mogą być trudności we wdrażaniu Good Governance. Konieczne jest wprowadzanie centrów usług wspólnych (68% usług

– Daję swoją teorię, a Wy możecie zaimplementować ją do swoich warunków. Musi być to coś, co buduje jakość i charakter danej społeczności. Róbcie małe rzeczy, aby uzyskać małą kreatywną przewagę konkurencyjną – radził profesor.

publicznych realizują JST), urealnienie podatku od nieruchomości, likwidacja Karty Nauczyciela (szkodliwa dla całego systemu oświaty) i zmiana mentalności. Samorządowcy podnosili też kwestie wykorzystania potencjału wiedzy uczelni wyższych i włączenia naukowców do dialogu z JST przy wykorzystywaniu innowacji. Ich zdaniem, powinno się stworzyć szersze warunki do rozwoju samorządu.

Gościem specjalnym tej edycji Kongresu, był **Richard Florida**, autor światowych bestsellerów, dyrektor Instytutu Martin Prosperity w Rotman School of Management przy Uniwersytecie w Toronto, Global Research Professor na Uniwersytecie w Nowym Jorku oraz założyciel Creative Class Group. Wprowadził on pojęcie „klasy kreatywnej”.

Florida definiuje klasę kreatywną jako nową grupę społeczną, która przejmie od dwóch dekad inicjatywę rozwojową we współczesnej gospodarce. Klasa kreatywna to siła, która popycha świat do przodu, dlatego należy ją w ludziach podsycać. Każda osoba może być kreatywna, od grającego ulicznego po opiekunę w przedszkolu.

Ranking 15 najlepszych prezydentów miasta

Prezydenci miast wybrali 15 najlepszych gospodarzy miast w Polsce. Laureatem tegorocznej edycji został prezydent Rzeszowa, Tadeusz Ferenc. Wśród „piętnastki” znalazło się aż 9 członków Zarządu ZMP, w tym dwóch wiceprezesów i sam prezes: 2. Zygmunt Frankiewicz (Gliwice), 3. Krzysztof Żuk (Lublin), 4. Roman Szelemej (Wałbrzych), 5. Jacek Karnowski (Sopot), 7. Wadim Tyszkiewicz (Nowa Sól), 8. Jacek Majchrowski (Kraków), 11. Andrzej Dziuba (Tychy), 13. Zbigniew Podraza (Dąbrowa Górnicza), 14. Tomasz Andrukiewicz (Ełk). [Więcej](#)

Ekspert z USA zwracał uwagę, że aby możliwy był rozwój gospodarczy napędzany siłą inteligencji, oprócz zaistnienia sytuacji społecznej możliwej do opisanego trzema „T”: Technologia, Tolerancja i Talent, władze samorządowe muszą zadbać także o jakość miejsca, rozumianą jako wysokiej jakości środowisko, sprzyjające bezkonfliktowemu życiu mieszkańców. Chodzi o to, aby była interakcja mieszkańców ze środowiskiem, które jest autentyczne, tworzy określoną scenę, dostarcza energii i impulsów do działania kreatywnym jednostkom. Kreatywność wymaga różnorodności i rodzi się w wielkich, otwartych społecznościach.

Pytany o to, co może doradzić mniejszym jednostkom miejskim, jak mają się rozwijać w oparciu o jego teorię, R. Florida przyznał, że nie ma gotowej jednej

Ranking Forbes - Miasta atrakcyjne dla biznesu

Redaktorzy magazynu „Forbes” wyróżnili łącznie 41 miast w czterech kategoriach: do 50 tys. mieszkańców, od 50 do 150 tys. mieszkańców, od 150 do 300 tys. mieszkańców i powyżej 300 tys. mieszkańców. Zwycięzcy w poszczególnych kategoriach to: **Lesznowola, Zielona Góra, Rzeszów i Warszawa**. [Więcej](#)

rady, należy jednak oprzeć się na myśleniu kreatywnym i spróbować zrobić coś, ale inaczej niż inni, wykorzystać naturalne właściwości miejsca oraz potencjał tkwiący w mieszkańcach.

(JP)

Więcej informacji o Kongresie [tutaj](#).

Współpraca międzysamorządowa i międzysektorowa w Polsce

Raport z badania

Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” na zlecenie Związku Miast Polskich przeprowadziła badanie współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej w Polsce i opracowała raport końcowy podsumowujący wyniki tego badania.

Najważniejsze wyniki i wnioski z badania zostały wcześniej zaprezentowane w maju br. w Serocku podczas warsztatów, zorganizowanych przez Związek Miast Polskich dla przedstawicieli partnerstw JST, które otrzymały granty z MF EOG na realizację własnych projektów w latach 2013-2016. Inicjatywa Związku Miast Polskich, by przeprowadzić badania funkcjonowania

partnerstw lokalnych w Polsce i ustalić czynniki, które mają znaczenie dla ich rozwoju, wydała nam się nadzwyczaj cenna. Przystąpiliśmy do niej z przekonaniem, że uczestniczymy w procesie, który ma znaczenie nie tylko dla przyszłości samych partnerstw, ale dla przyszłości samorządu jako takiego - napisali autorzy raportu.

Badanie miało charakter ogólnopolski – objęło analizę dostępnych danych do-

tyczących współpracy międzysektorowej i międzysamorządowej w skali kraju, a także badania partnerstw lokalnych w różnych regionach i typach społeczności. Ze względu na zakładaną skalę badania oraz bogactwo już istniejących danych umożliwiających opisanie ogólnej skali i problemów współpracy lokalnej, proponowane w jego ramach badania empiryczne koncentrowały się na funkcjonowaniu 37 partnerstw lokalnych objętych wsparciem w ramach projektu predefiniowanego.

Badanie posłużyło opisaniu aktywności i wzajemnych relacji aktorów w partnerstwach wspieranych przez ZMP, a także czynników decydujących o kształcie oraz charakterze tych relacji.

(epe)

- [Raport końcowy - pełna wersja](#)
- [Skrót raportu końcowego](#)

METROPOLIA POZNAŃ Poznańska Kolej Metropolitalna

2 lipca 2015 roku w Urzędzie Miasta Poznania odbyło się trzecie posiedzenie Rady Projektu „Master Plan dla Poznańskiej Kolei Metropolitalnej”. Uczestniczący w posiedzeniu partnerzy projektu jednogłośnie uchwałą przyjęli „Zasady Poznańskiej Kolei Metropolitalnej”. Wyслушали też informacji na temat realizacji projektu „Master Plan dla Poznańskiej Kolei Metropolitalnej”.

Projekt obejmuje m.in. opracowanie koncepcji zintegrowanego transportu publicznego w oparciu o linie Poznańskiego Węzła Kolejowego z wydzielaniem kolejowego ruchu metropolitalnego (już wykonane) oraz przygotowanie koncepcji budowy funkcjonalnych węzłów przesiadkowych PKM. Opracowane zostaną też projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz zmian studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz koncepcja modernizacji układów drogowych na wskazanych obszarach wokół stacji i przystanków PKM.

Projekty planów miejscowych będą inspirowane do rewitalizacji terenów wokół istniejących stacji i przystanków kolejowych. Niezależnie bowiem od stanu własności tych terenów będą one mogły być wykorzystane tylko w sposób zgodny z uchwalonym przez rady gmin miejscowymi pla-

nami zagospodarowania przestrzennego.

[Zasady Poznańskiej Kolei Metropolitalnej](#)

JAROSŁAW, PRZEWORSK Powołano Stowarzyszenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego

17 lipca br. w Urzędzie Miasta Jarosławia odbyło się zebranie założycielskie Stowarzyszenia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Jarosław-Przeworsk.

Stowarzyszenie powstało w celu ochrony wspólnych interesów, wymiany doświadczeń oraz koordynacji wspólnych przedsięwzięć i inwestycji, a w szczególności dla realizacji zadań Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Jak napisane jest w Preambule Statutu stowarzyszenia, zostało ono powołane w celu *zapewnienia zrównoważonego i długofalowego rozwoju miast i gmin skupionych w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Jarosław-Przeworsk oraz zacieśnienia partnerstwa współpracy samorządowej, a także zważywszy na możliwości, określone przez Komisję Europejską w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w celu efektywnego wykorzystania środków pomocowych skierowanych na rozwój miejskich obszarów oraz zwiększenia zaangażowania miast i ich obszarów funkcjonalnych w zarządzaniu środkami strukturalnymi UE*”.

GORZÓW WLKP., ZIELONA GÓRA 107 mln euro na inwestycje w ramach ZIT

3 sierpnia br. w Urzędzie Marszałkowskim w Zielonej Górze podpisano porozumienie, które będzie podstawą do realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Gorzowa Wlkp. oraz Zielonej Góry w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego - Lubuskie 2020.

Środki przeznaczone na realizację tych inwestycji wynoszą ponad 107 milionów euro.

Głównym przesłaniem nawiązanej przez Gorzów i Zieloną Górę współpracy jest osiągnięcie wysokiej jakości życia mieszkańców miast poprzez poprawę spójności społeczno-gospodarczej tych obszarów.

W Gorzowie Wielkopolskim za otrzymane pieniądze ma m.in. zostać przebudowana ul. Kostrzyńska oraz wybudowane Centrum Edukacji Zawodowej. Zielona Góra ma na celu realizację działań m.in. z zakresu efektywności energetycznej, gospodarki niskoemisyjnej, zasobów kultury i dziedzictwa kulturowego, transportu drogowego, integracji i równowagi społecznej oraz wyrównywania szans w edukacji.

Na podstawie stron internetowych miast oraz Stowarzyszenia Metropolia Poznań.

(epe)

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

Projekt
Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego
Finansowany z funduszy EOG
pochodzących z Norwegii, Islandii i Liechtensteinu oraz środków krajowych

Forum Samorządowe w Kołobrzegu

Sąsiedzi, rozwój i finanse

W 11. edycji Forum Samorządowego 23-24 czerwca br., które odbyło się już kolejny raz w Kołobrzegu, uczestniczyło ok. 400 przedstawicieli polskich i zagranicznych samorządów terytorialnych oraz środowiska naukowego i gospodarczego.

Hasłem przewodnim tegorocznych obrad było „25 lat doświadczeń samorządu terytorialnego w Polsce - wyzwania na przyszłość. Regiony dla rozwoju Europejskiej Polityki Sąsiedztwa”. Rozmawiano m.in. o roli inwestorów w kreowaniu rozwoju i o finansach samorządów. W przeddzień Forum odbyło się wyjazdowe posiedzenie Komisji Obywatelstwa, Sprawowania Rządów, Spraw Instytucjonalnych i Zewnętrznych (CIVEX) Komitetu Regionów.

Przeciwko populizmowi i nacjonalizmowi

Ważną poruszaną kwestią był wymiar wschodni Europejskiej Polityki Sąsiedztwa (EPS) w świetle wniosków Szczytu w Rydze oraz polityka w stosunku do sąsiedzkich regionów południowych. Obecnie można mówić o dwóch wymiarach EPS: południowym (skierowanym m.in. na takie kraje, jak Algieria, Egipt, Maroko, Syria) i wschodnim w postaci istniejącego od 2008 roku Partnerstwa wschodniego. Celem EPS jest wspieranie każdego z 16 krajów objętych partnerstwem w zakresie reform oraz wprowadzania demokracji, przestrzegania praw człowieka, rozwoju gospodarczego, wspierania wymiany handlowej, a także bezpieczeństwa. - *Niebezpieczna może okazać się postawa populistyczna. To swoista trucizna dla kontynentu, choć równie niepokojące są nastroje nacjonalistyczne. Na sytuację w strukturach unijnych wpływ ma także polityka migracyjna czy sytuacja w Grecji. Regiony są największą siłą dla Europy, bowiem w nich kumuluje się energia do wypracowania przyszłych wyzwań dla Unii Europejskiej. Cieszy też fakt, że od 2014 roku nastawienie pozytywne do integracji europejskiej ponownie rośnie* - mówił europoseł i były minister spraw zagranicznych RP, **Dariusz Rosati**. Z kolei **Olgię Geblewicz**, marszałek województwa zachodniopomorskiego zwracał uwagę, że wielki problem migracji jest wtórny wobec problemu braku stabilizacji w krajach objętych polityką sąsiedztwa, więc wszelkie działania w tych

krajach przełożą się na mniejszą presję migracyjną. **Jacek Protas**, wicemarszałek warmińsko-mazurski, mówiąc o partnerstwie wschodnim, podkreślał, że w tak ważną politykę muszą być zaangażowani wszyscy, nie tylko rządy, ale także samorządy, NGO, wszyscy odpowiedzialni za budowanie dobrych kontaktów z sąsiedami ze wschodu i z południa.

Jak wspierać inwestorów?

W trakcie Forum szukano ponadto odpowiedzi na pytanie, jak skutecznie konkurować o inwestorów oraz jak wspierać lokalnych eksporterów. **Rafał Wiśniewski**, Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny RP w Królestwie Danii odwoływał

Forum Samorządowe zorganizowali: marszałek Województwa Zachodniopomorskiego, prezydent Kołobrzegu oraz rektor Uniwersytetu Szczecińskiego we współpracy partnerskiej z BGK.

Fot. J. Proniewicz

się właśnie do modelu duńskiego. - *Bierzmy przykład, uczmy się nie tylko pozyskiwać inwestorów, ale również robić nowoczesną gospodarkę* - mówił ambasador, odwołując się do konkretnego przykładu - kosa na śmieci produkowanego w Danii, który dzięki nowoczesnemu wzornictwu stał się popularny na całym świecie. Jego zdaniem, należy się skupić na tym, co mamy i co możemy z tym zrobić, bo możliwości są wśród nas. W panelu pojawiły się opinie, że konieczne są zmiany w edukacji, nie chodzi tylko kształcenie wysokiej klasy specjalistów, ale uczenie na każdym poziomie, tak jak to jest w Skandynawii, partycypacji, pracy grupowej oraz zabierania głosu.

Czym może wyróżnić się samorząd w walce o inwestora? Dla inwestorów coraz ważniejsza staje się obsługa, w każ-

25
LAT
SAMORZĄDNOŚCI

dym urzędzie niezbędna jest osoba do takich działań, z płynnym językiem obcym. Dużą rolę odgrywa lojalność, szczerść, dotrzymywanie słowa, podobnie jak marketing szeptany, który jest najbardziej skuteczny, ale też najtrudniejszy. Warto starać się, aby inwestorzy mówili dobrze o nas w państwie pochodzenia kapitału. Podczas wizyt potencjalnego inwestora trzeba mu pokazać, że sukces inwestycyjny jest tu możliwy. Przestrzegano także przed lekceważeniem firm lokalnych.

Finanse do zmiany

W panelu poświęconym kondycji finansów JST pojawiały się różne wątki. Głos zabierali naukowcy, przedstawiciele administracji i samorządowcy. Zastanawiano się, czy powinniśmy drogą ewolucji poprawiać istniejący system, czy dokonać zmian szybkich i radykalnych? Ostatnie 25 lat jest gigantycznym sukcesem polskiej demokracji, wciąż jednak potrzeba funduszy i sprawiedliwego podziału zadań. Wiceprezes NBP, prof. **Małgorzata Zaleska** zwracała uwagę, że polskie samorządy wciąż nastawione są na konsumpcję. Tymczasem trzeba realizować nowe wyzwania związane z oszczędnościami.

- *Trzeba znaleźć sposoby zwiększenia możliwości finansowych JST bez obciążania budżetu państwa* - podkreślała prof. **Marzanna Poniatowicz** z Uniwersytetu w Białymstoku. I zaproponowała opodatkowanie nieruchomości w Polsce. Samodzielność finansową samorządów ogranicza państwo, bez niej samorząd staje się administratorem. Jej zdaniem, w samorządach brakuje inteligentnego wykorzystywania instrumentów finansowania inwestycji. Ważna jest partycypacja obywatelska, także w finansach publicznych (np. w kwestii budżetu).

- *Do samorządów powinien trafić cały podatek PIT z pierwszego progu, tak aby każdy podatnik mógł łożyć na swoją wspólnotę. Samorząd powinien zyskać władztwo podatkowe* - postulowała **Aga-ta Dąbska**, z Forum Od-nowa.

Wspólna była konkluzja, że niezbędna jest reforma finansów publicznych.

Obszerne relacje z tego wydarzenia są dostępne w komunikacie [z pierwszego dnia debaty](#) oraz [z drugiego dnia debaty](#).

(JP)

Akcja Oświęcimianie – Samborzanom

Mieszkańcy o wielkich sercach

Wiosną tego roku mieszkańcy Oświęcimia - na apel władz samorządowych i Caritas - wzięli udział w bezprecedensowej zbiórce darów dla mieszkańców Sambora na Ukrainie.

Oświęcim i Sambor na Ukrainie to od 12 lat miasta partnerskie. Obecnie w Samborze przebywa wielu przesiedleńców z Krymu, Ługańska i Doniecka. Samborzanie prosili o wsparcie, a oświęcimianie ruszyli z pomocą dla przyjaciół. Dla Sambora zebrano w ciągu miesiąca 27 733 zł, za co zakupiono rzeczy, o które prosili partnerzy z Ukrainy. Transport humanitarny w specjalnie oznakowanych busach, załadowanych po brzegi karimatami, śpiworami, kocami, pościelą, odzieżą i obuwiem, ręcznikami, latarkami, bateriami, termosami i środkami czystości, dotarł pod koniec marca na Ukrainę,

do organizacji Święta Trójca przy kościele w Samborze, która zajęła się ich dystrybucją wśród najbardziej potrzebujących i uchodź-

Specjalnie oznakowane busy ruszają na Ukrainę - w 126 workach i kartonach o wadze blisko 900 kg znajdują się najpotrzebniejsze artykuły.

Fot. Arch. UM w Oświęcimiu

ców ze wschodniej części kraju. Mer Sambora przekazał serdeczne podziękowania mieszkańcom Oświęcimia za tak szybką i bardzo konkretną pomoc.

Akcja była zorganizowana wspólnie przez Urząd Miasta Oświęcim i Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej, za zgodą księdza biskupa Romana Pindla. W odpowiedzi na prośbę o pomoc oświęcimscy radni 25 lutego br. przyjęli rezolucję i wspólnie z Caritas we wszystkich oświęcimskich parafiach przeprowadzono zbiórkę darów i pieniędzy. Władze samorządowe Oświęcimia postanowiły pomóc, podkreślając, że pomocy potrzebują nie tylko dotknięci wojennymi utrudnieniami codziennego życia mieszkańcy miasta Sambor, ale także docierający tu uchodźcy ze wschodnich terenów Ukrainy. Zaskakująco duży był odzew wśród mieszkańców, co było widać po zbiórkach przed kościołami czy po dobrowolnych wpłatach na konto.

(JP)

Nie zapominamy o partnerach

Rozmowa z prezydentem Oświęcimia, Januszem Chwierutem

■ **Miasto Sambor zwróciło się z prośbą o udzielenie pomocy. Kto wyszedł z inicjatywą jej udzielenia ze strony miasta i skąd pomysł na całą akcję?**

- W styczniu tego roku podczas pobytu delegacji miasta Sambor na uroczystościach upamiętniających 70. rocznicę wyzwolenia KL Auschwitz rozmawialiśmy o sytuacji na Ukrainie. Zastanawialiśmy się czy można w jakiś sposób okazać naszą solidarność z narodem ukraińskim, ale też mieszkającym tam Polakami. Wtedy padła propozycja zorganizowania pomocy finansowej i rzeczowej.

■ **Czy już wcześniej organizowano takie akcje pomocy dla innych miast partnerskich?**

- Do tej pory nie było takiej potrzeby. W Oświęcimiu prężnie działa Klub Samborzan Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, które bardzo blisko współpracuje z różnymi środowiskami, również polonijnymi, w tym mieście. Znając ich potrzeby organizowało zbiórki używanych książek, a ostatnio ufundowało również tablicę poświęconą pamięci s. Cecylii Kędzierskiej, franciszkanki, która w okresie II wojny światowej, w prowadzonej przez siostry zakonne ochronce, ukrywała dzieci polskie żydow-

skie i romskie. Klub Samborzan organizuje też wyjazdy oświęcimian na Ukrainę.

■ **Czy z tym akurat miastem na Ukrainie Oświęcim łączy coś szczególnego?**

Sambor od kilku lat jest miastem partnerskim Oświęcimia. Prowadzimy szeroką i aktywną współpracę na różnych polach. Obejmuje ona m. in. przyjazdy grup artystycznych na przedsięwzięcia organizowane w Oświęcimiu np. Święto Miasta, Piknik Organizacji Pozarządowych, Jesień Oświęcimską, Festiwal Tańca „Taki taniec”. Delegacje władz obu miast uczestniczą również w ważnych wydarzeniach. Działające w mieście stowarzyszenia współpracują m. in. z Polakami mieszkającymi w Samborze.

■ **Dlaczego udało się zaangażować mieszkańców miasta w tę akcję?**

Bez wątpienia nasi mieszkańcy mają wielkie serce, co niejednokrotnie udowodnili, np. włączając się w akcje pomocy dla chorych dzieci czy Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Sytuacja na Ukrainie jest nam wszystkim znana, oglądamy w telewizji wydarzenia, które mają miejsce u naszych sąsiadów, porusza nas to i wyzwala chęć pomocy. Solidaryzujemy się z tymi, którzy cierpią, są słabi, bezbronni. Dla całej akcji

bardzo ważne

było włączenie się Caritasu i uruchomienie konta, na które mieszkańcy wpłacali wolne datki czy pomoc logistyczna w organizacji transportu zebranych rzeczy. Wreszcie konwój, wspólnie z pracownikami urzędu, dotarł do Sambora. Znaczący był również udział oświęcimskich parafii, które zorganizowały w wyznaczoną niedzielę zbiórkę pieniędzy. Oświęcimianie nie zawiedli. Zebrana kwota była imponująca. I świadczy o dużej empatii i zaangażowaniu naszych mieszkańców. Ich postawa wobec nieszczęścia i cierpienia sąsiadów zasługuje na wielki szacunek.

■ **Czy w planach są inne formy pomocy dla ukraińskich partnerów?**

Nie zapominamy o naszych partnerach. Samborska młodzież była w czerwcu w Oświęcimiu na Festiwalu Tańca „Taki Taniec”, obie strony współpracowały też, aby przyjąć na staż wolontariacki mieszkańca Sambora. Utrzymujemy stały kontakt z władzami samorządowymi. We wrześniu planujemy wizytę w tym mieście, podczas której omówimy dalsze obszary współpracy, w tym także wsparcie mieszkańców Sambora.

Rozmawiała Joanna Proniewicz

Wsparcie ekspercie ZMP dla Związku Miast Ukrainy

Decentralizacja na Ukrainie

W czerwcu br. Związek Miast Polskich rozpoczął realizację kolejnej inicjatywy adresowanej do samorządów ukraińskich, wspierającej proces przemian i decentralizacji u naszych wschodnich sąsiadów. Projekt „Wsparcie kampanii promującej reformy decentralizacyjne na Ukrainie” otrzymał dofinansowanie Fundacji Edukacja dla Demokracji w ramach programu RITA – Przemiany w regionie – finansowanego ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Główne działania projektu oparte są o organizację dwóch warsztatów na Ukrainie, z udziałem polskich ekspertów, adresowanych do pracowników centrali i oddziałów regionalnych Związku Miast Ukrainy (ZMU) oraz merów ukraińskich miast, którzy najaktywniej uczestniczyli w wizytach studyjnych w Polsce przeprowadzonych w ramach wcześniejszych projektów (2014, 2015), których gospodarzami były miasta członkowskie Związku Miast Polskich oraz Śląskiego Związku Gmin i Powiatów.

Pierwsze spotkanie odbyło się w dniach 30 czerwca i 1 lipca br. w Kijowie. Wiodącym tematem było przygotowanie planu działania dla naszego ukraińskiego partnera w zakresie promocji reform decentralizacyjnych. Projektowane działania, obok adekwatności do aktualnej sytuacji w kraju, mają także wyjść na przeciw potrzebom ukraińskich samorządów. Drugi zaplanowany warsztat, w Odessie, będzie okazją do oceny pierwszych rezultatów promocji i dyskusji na temat ewentualnych potrzebnych modyfikacji. Podczas dwudniowego

spotkania pracownicy biur ZMU oraz merowie miast pracować będą nad przygotowaniem strategii szkoleń, których adresatami w przyszłości mają być pracownicy administracji samorządowej na Ukrainie. Wypracowana strategia szkoleń powinna w kolejnych latach skoordynować korzystanie z różnych środków i ofert wsparcia oferowanych Ukrainie, a adresowanych do administracji samorządowej.

Współpraca ZMP i ZMU w ramach tego projektu zakłada także wspólny monitoring efektów przygotowanych strategii działania. Mamy nadzieję, że doświadczenia zdobyte przez ukraińskich samorządowców podczas wizyt studyjnych i rozmów z władzami i pracownikami polskich samorządów, wsparte doradztwem ekspertów, przyczynią się do powodzenia reform, a z ich efektów skorzystają mieszkańcy ukraińskich miast i gmin. (STA, KP)

Wsparcie przygotowania kampanii promującej reformy decentralizacyjne na Ukrainie.

Projekt jest współfinansowany przez Fundację Edukacja dla Demokracji w ramach programu RITA - Przemiany w regionie, finansowanego przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności.

Lider projektu

Partner

Wsparcie dla Ukrainy

Polsko-ukraińska wymiana doświadczeń

Związek Miast Polskich wspólnie z 11 miastami członkowskimi gościł w dniach od 7 do 13 czerwca br. grupę 21 samorządowców ukraińskich w ramach wizyty studyjnej poświęconej przekazaniu doświadczeń polskich reform, wykorzystaniu programów przedakcesyjnych i praktycznej prezentacji kompetencji polskich samorządów.

Spotkanie było częścią projektu „Miasta w transferze polskiego doświadczenia decentralizacji na Ukrainę” realizowanego ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, w ramach Wsparcia samorządowego i obywatelskiego wymiaru polskiej polityki zagranicznej 2015.

Podczas spotkania inauguracyjnego wizytę, które odbyło się w Warszawie 8 czerwca, uczestnicy zapoznali się m.in. z polskimi doświadczeniami reformy samorządowej. Opowiadał o tym Olgierd Dziekoński, Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego, przypominając

w swoim wystąpieniu polską drogę do wolności i samorządności oraz kamienie milowe tych przemian, m.in. powstanie Solidarności czy pierwsze wolne wybory 4 czerwca 1989 roku. O polskiej polityce regionalnej mówił przedstawiciel Departamentu Koordynacji Strategii i Polityki Rozwoju w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju, Daniel Baliński. O polskich doświadczeniach korzystania z funduszy przedakcesyjnych opowiedział Mirosław Olczak, ekspert ZMP.

Gospodarzami wizyt studyjnych były polskie miasta: Bydgoszcz, Elk, Gdańsk, Kielce, Kolno, Legnica, Reda, Rejowiec Fabryczny,

Sandomierz, Skierniewice i Sopot. Dodatkowo 3 miasta – Nysa, Oświęcim i Ostrowiec Świętokrzyski zorganizowały wizyty studyjne w innych terminach.

Projekt realizowany jest przez ZMP, wspólnie ze Związkiem Miast Ukrainy, we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich oraz Śląskim Związkiem Gmin i Powiatów. Sukces polskiej transformacji ustrojowej, w tym decentralizacji, jest ważnym elementem polskiej polityki zagranicznej w wymiarze promocji polskiego dorobku jak i transferu naszych doświadczeń do krajów, które później podjęły podobne działania, szczególnie Ukrainy. Projekt łączy element lokalnych debat w miastach nad znaczeniem pomocy dla Ukrainy z przekazaniem Ukraińcom praktycznej wiedzy i wypracowaniem rekomendacji do planu systemowej współpracy, z udziałem MSZ RP.

Katarzyna Paczyńska
Alicja Stachowiak

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

650-lecie praw miejskich Jasła

Winne klimaty

Jasło to jedno z najstarszych miast na Podkarpaciu. Współcześnie zajmuje powierzchnię blisko 37 km² i mieszka w nim około 36 tysięcy mieszkańców. Podobnie jak przed wiekami, jest liczącym się w regionie węzłem komunikacyjnym, ośrodkiem edukacyjnym i przemysłowym.

WJaśle i okolicach znajdują się profesjonalne winnice oferujące turystom możliwość poznania tajników uprawy winorośli i produkcji wina. Warto tu przyjechać także na cykliczne imprezy kulturalne: Dni Jasła, Spotkania Teatralne, JASMATY, czyli jasielskie jazzowe klimaty, Międzynarodowe Dni Wina, Memoriał Kawaleryjski im. mjr. H. Dobrzańskiego „Hubala”, Ogólnopolski Konkurs Młodych Instrumentalistów.

Będąc w Jaśle warto odwiedzić Muzeum Regionalne, Skansen Archeologiczny Karpacka Troja lub Magurski Park

Narodowy. Na uwagę zasługują również liczne cerkwie, kapliczki, krzyże przydrożne, żołnierskie cmentarze.

Przemysł i nauka

O tym, że Jasło jest znaczącym ośrodkiem przemysłowym świadczą działające na terenie miasta: Zakłady Grupy Nowy Styl, Lotos Infrastruktura S.A., Polwax S.A., Zakłady Grupy Tarkett, Huta Szkła w Jaśle, FA Jafar, Grupa Orion Engineered Carbons, Naturex S.A., Gamrat S.A.

Swoją siedzibę mają tutaj: Podkarpacka Szkoła Wyższa im. bł. ks. Władysława Fin-

dysza i Wydział Zamiejscowy Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej z Łodzi.

Prawa miejskie od Kazimierza Wielkiego

Jasło leżało na prastarych szlakach handlowych, które przebiegały wzdłuż rzek: Ropy, Wisłoki i Jasiołki. Udokumentowana historia Jasła rozpoczyna się w 1185 r., gdy

Zagłada miasta

Tragiczne dla miasta okazały się ostatnie miesiące wojny. 15 września 1944 r., mieszkańcy musieli opuścić miasto. Było ono przez okupantów grabione i rujnowane aż 17 stycznia 1945 r. zniszczeniu uległo 97% zabudowy i cały dorobek mieszkańców. Pomimo zniszczeń mieszkańcy powrócili do Jasła i podjęli decyzję o odbudowie domów mieszkalnych i zakładów produkcyjnych.

Dużo jest do zrobienia

Zatrzymać mieszkańców

Z Ryszardem Pabianem, burmistrzem Jasła, rozmawia Hanna Hendrysiak

■ Z okazji 650-lecia świętujecie cały rok...

- Tak. Rada Miasta Jasła uchwaliła, że cały rok 2015 jest rokiem jubileuszowym, a więc świętujemy. Najważniejsze wydarzenia zaplanowane zostały w trzech „turach” – 26 kwietnia, 26 czerwca i 26 listopada. W kwietniu przypadła dokładna rocznica nadania Jasłu praw miejskich przez króla Kazimierza Wielkiego. W czerwcu odbył się koncert „Carmina Burana” - kantaty scenicznej (utworu na orkiestrę, chór i głosy solowe) Carla Orffa, opartej na średniowiecznym zbiorze pieśni. Na listopad z kolei zaplanowana jest uroczysta sesja naukowo-historyczna dotycząca Jasła, otwarta dla mieszkańców, która odbędzie się w sali widowiskowej Jasielskiego Domu Kultury.

■ Jest Pan nowym burmistrzem, chociaż ma Pan doświadczenie w pracy w samorządzie...

- Tak jest, pracowałem, nawet w tym urzędzie, pełniąc rolę zastępcy burmistrza w latach 2006-2010.

■ Jakie są według Pana najważniejsze zadania do realizacji w Jaśle w tej kadencji lub kolejnych?

- Dużo jest do zrobienia, ale trzeba się poruszać w pewnych obszarach. Objąłem funkcję burmistrza w czasie, kiedy zostało ogłoszone referendum dotyczące istnienia straży miejskiej. Referendum się odbyło, niestety nieskuteczne, gdyż wzięło w nim udział zbyt mało mieszkańców. Jednak wydałem zarządzenia, które mają na celu poprawę skuteczności tej służby: przede wszystkim zwiększenie działań patrolowych i położenie nacisku na prowadzenie monitoringu w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców.

Realizujemy sporo inwestycji drogowych, o których od dawna się mówiło – na niektórych osiedlach powstało wiele domów jednorodzinnych, a nie było na nich dróg osiedlowych. Będziemy się starali te zaniedbania nadrobić.

Podjęliśmy też działania nad rozwiązaniem uciążliwości ruchu samocho-

dowego w mieście. Przez nasze miasto przebiegają drogi krajowe nr 28 i 73 – chcemy zrobić taki „skrót” między nimi, aby odciążyć osiedla położone wzdłuż ulicy miejskiej. Kolejna inwestycja drogowa przewidziana jest przy strefie przemysłowej, na terenie byłych zakładów „Gamrat”, gdzie po zmianach ustrojowych, a potem i własnościowych, sprzedano niektóre nieruchomości, przez które przebiegała ogólnodostępna droga. Teraz firmy, które powstały na tym obszarze mają problemy z dojazdem. Chcemy przejąć grunty na własność miasta i zbudować drogę, aby zapewnić wszystkim dojazd do ich firm. Poza tym kontynuujemy prace nad uzbrojeniem strefy aktywności gospodarczej Jasło-Warzyce.

Realizujemy obecnie projekt modernizacji Jasielskiego Domu Kultury o wartości 13 mln zł, który przygoto-

Rynek w Jaśle.

komes Mikołaj Bogoria jako fundator zakonu cystersów w Koprzywnicy przekazał Jasło wraz z innymi miejscowościami klasztorowi. Równolegle z osadą klasztorną w Jaśle istniała osada królewska, tzw. Gródek. 26 kwietnia 1365 r. Kazimierz Wielki połączył osadę klasztorną z Gródkiem i na-

dał Jasło prawa miejskie. Miasto zostało lokowane na prawie magdeburskim i otrzymało własny samorząd z wójtem i ławnikami. Prawo to zapewniało mieszkańcom swobody i przywileje handlowe oraz sądowe. Prawo składu gwarantowało miastu udział w handlu międzynarodowym.

Fot. Archiwum UM

wałem jeszcze w poprzedniej kadencji, będąc zastępcą burmistrza. Wówczas nie uzyskał on dofinansowania z braku środków. Teraz w związku z oszczędnościami pojawiła się taka możliwość. Mamy bardzo krótki czas na realizację tego zadania, bo od marca do września br., ale prace przebiegają zgodnie z harmonogramem i dokumentacją projektową.

Również w sporcie przygotowujemy inwestycje - mamy projekt hali sportów walki, gdyż nasza młodzież odnosi spore sukcesy w tych dyscyplinach. Udało nam się pozyskać środki z Ministerstwa Sportu poprzez Urząd Marszałkowski. Jeszcze w tym roku chcemy rozpocząć budowę, czekamy na podpisanie umowy.

■ **Promujecie się hasłem „winne klimaty” – to dość nieoczekiwane hasło.**

Skąd się wzięło? W Jaśle w latach 80. działał niezwykle człowiek – pan Roman Myśliwiec, jaślanin, który postanowił wyhodować sadzonki winorośli nadające się do uprawy w naszym klimacie. Z sukcesem. Znalazł kilku chętnych, którzy poszli za jego przykładem, zaczęli na bazie tych sadzonek zakładać winnice. W Jaśle i okolicach jest kilkanaście winnic, z których kilka ma już możliwości sprzedawania wina. Przy winnicach powstają też gospodarstwa agroturystyczne, dzięki czemu zaczyna

się u nas też rozwijać turystyka i enoturystyka. Nasze wina można kupić w niektórych sklepach lub spróbować w wybranych restauracjach. Niektóre nawet zdobywają nagrody w różnych konkursach, nie tylko krajowych, ale nawet zagranicznych. Pomału, ten główny rejon winiarski, przenosi się z zielonogórskiego na Podkarpacie. Na terenie miasta działa Jasielskie Stowarzyszenie Winiarzy, a na terenie województwa Stowarzyszenie Winiarzy Podkarpacia. W Jaśle funkcjonuje także Podkarpacka Akademia Wina szkoląca przyszłych winiarzy, wspierana przez samorząd naszego miasta. W tym roku odbędzie się u nas dziesiąty, jubileuszowy Konwent Winiarzy, a poza tym jak co roku w ostatni weekend sierpnia, organizowane są Międzynarodowe Dni Wina, które przyciągają setki turystów nie tylko z Polski, ale i z zagranicy.

■ **A jak wygląda sytuacja gospodarcza Jasła?**

Według naszych szacunków na terenie miasta poziom bezrobocia wynosi około 9-10%. Aby je zmniejszyć, chcemy wyraźnie okazać pomoc przedsiębiorcom, by czuli się u nas pewnie i otwierali nowe zakłady pracy.

Funkcjonuje u nas Podstrefa Tarnobrzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Europark – Wisłosan o powierzchni ok. 53 ha, na terenie której kilku

Rodem z Jasła

Miasto poszczycić się może wybitnymi postaciami jak: **Hugo Steinhaus** – światowej sławy matematyk, **Rudolf Weigl** – bakteriolog i wynalazca szczepionki przeciwko durowi plamistemu, **Stanisław Pigoń** – filolog i historyk literatury czy **Stefan Jaracz** – wybitny aktor. Wśród absolwentów i uczniów gimnazjum wymienić należy również wybitnych wojskowych: **gen. Klimeckiego** i **ptk. Mareckiego**, którzy jako adiutanci **gen. Sikorskiego** zginęli z nim w katastrofie gibraltarskiej, a także urodzonego w Jaśle **mjr Henryka Dobrzańskiego „Hubal”**. **Ignacy Łukasiewicz**, wynalazca lampy naftowej, pionier przemysłu naftowego przybył tu jako dzierżawca apteki obwodowej i zbudował pierwszą na świecie destylarnię oleju skalnego, działającą od 1856 r. na skalę przemysłową.

Opracowała **Hanna Hendrysiak**

przedsiębiorców otrzymało zezwolenie na rozpoczęcie działalności, a inni interesują się tym terenem. Jest tu m.in. Grupa Nowy Styl, zatrudniająca w zakładach na terenie miasta ok. 1700 osób, zajmująca 4. miejsce w zestawieniu największych grup meblowych w Europie i posiadająca 15 fabryk (w Polsce, Niemczech, Rosji i Ukrainie). Produkty firmy sprzedawane są do 74 krajów, a eksport stanowi 60% produkcji. W ubiegłym roku Grupa uruchomiła jedną z najnowocześniejszych fabryk mebli w Europie za ponad 105,7 mln zł., w której powstało 90 nowych miejsc pracy. Warto zaznaczyć, że na terenie tej strefy miasto obecnie posiada działkę inwestycyjną o powierzchni ok. 3 ha. Będziemy starali się ten obszar powiększyć.

Sprawą, która nas boli jest fakt, że dużo naszych mieszkańców pracuje za granicą. Według danych statystycznych w Jaśle mieszka ponad 36 tysięcy mieszkańców, ale tak naprawdę szacujemy, że jest ich około 30 tysięcy. Pozostali to studenci czy też osoby, które pracują na terenie Polski, ale w innych dużych miastach lub też za granicą. W ramach naszych możliwości staramy się działać, aby przynajmniej zahamować ten proces.

■ **Dziękuję za rozmowę i życzę realizacji planów.**

Miasto
Stołeczne
Warszawa

Międzynarodowa Konferencja
30-lecie Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego:
promocja polskich doświadczeń w zakresie reformy samorządu terytorialnego
Warszawa, 17-18 września 2015 r.

(program roboczy)

17 września 2015 r.

- 09.00-17.00 Posiedzenie Komitetu Monitorującego Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE), Hotel Novotel Warszawa Centrum
- 19.00 Uroczysta kolacja w Restauracji „Villa Foksal,” ul. Foksal 3/5

18 września 2015 r.

- 10.00-10.30 Rejestracja gości, hall główny PKiN
- 10.30-11.15 Otwarcie Konferencji i powitanie, Sala Marmurowa PKiN
– Hanna Gronkiewicz-Waltz, Prezydent m.st. Warszawy
– Przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych
– Przedstawiciel Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji
– Andreas Kiefer, Sekretarz Generalny CLRAE (tbc)
- 11.15-12.10 **Sesja 1:**
Europejska Karta Samorządu Lokalnego – wdrażanie i perspektywy na przyszłość
– Philippe Receveur, Przewodniczący Komitetu Monitorującego CLRAE

- Przedstawiciel Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji
– Prof. Leon Kieres (tbc)
– Przedstawiciel samorządu
- 12.10-13.00 **Sesja 2:**
Zrównoważony rozwój samorządów oraz wielopoziomowe zarządzanie
– Przedstawiciel Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju
– Przedstawiciel Komitetu Regionów
- 13.00-13.15 Przerwa kawowa
- 13.15-14.15 **Sesja 3:**
Integracja europejska a samorząd lokalny
– Przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych
– Witalij Kliczko, Mer Kijowa (tbc)
– Anna Lisa Boni, Sekretarz Generalny EUROCITIES (tbc)
– Frédéric Vallier, Sekretarz Generalny CEMR (tbc)
– przedstawiciel samorządu z Polski
- 14.15-14.45 Podsumowanie i zakończenie konferencji
- 14.45 Lunch

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt współfinansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych w ramach konkursu „Wsparcie wymiaru samorządowego i obywatelskiego polskiej polityki zagranicznej 2015”

XIX Spotkanie Biur Promocji - XIV Przegląd Materiałów Promocyjnych
„Inwestycje w gminach. Samorząd po 25 latach”

(Program ramowy)

1 października 2015 r.

- 14.00-18.00 Otwarcie konferencji – powitanie Urząd Miasta Mielca; Biuro Związku Miast Polskich Standardy promocji, w tym przygotowania oferty inwestycyjnej oraz obsługi inwestora w gminie - Joanna Wolff, Z-ca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych
Witryna internetowa gmin ważnym czynnikiem pozyskiwania inwestycji - Mirosław Odziemczyk, Pełnomocnik Zarządu PAIiZ ds. SSE, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych

- Inwestor: - Sprawdzam! Promocja gmin jego oczami – Andrzej Zabieglński, Wiceprezes SSE Katowice
Prezentacja Mielca - „Tu rozwijają się skrzydła”; Walory inwestycyjne miasta - współpraca ze SSE Mielec; Agencja Rozwoju Przemysłu
- 19.00 Kolacja – spotkanie integracyjne

2 października 2015 r.

- 10.00-10.30 Przegląd Materiałów Promocyjnych Miast Wyjazd do SSE Mielec i zwiedzanie Zakładów Lotniczych w Mielcu
Obiad

V KONGRES URBANISTYKI POLSKIEJ

Łódź, 9 - 11 września 2015 r.

PROGRAM RAMOWY KONGRESU

9 września 2015 (środa)

PROLOG. DOŚWIADCZENIA MIĘDZYNARODOWE

10 września 2015 (czwartek)

UROCZyste OTWARCIE KONGRESU

Wręczenie nagród TUP laureatom konkursu na najlepiej zagospodarowaną przestrzeń publiczną w roku 2014 pod patronatem Prezydenta RP

SESJA PLENARNA. ROZWÓJ MIASTA DO WEWNĄTRZ

SESJA I. CENTRUM W MIEŚCIE ZRÓWNOWAŻONYM

Dwie równoległe sesje panelowe

Sesja I A

Centrum wielkomiejskie, współczesne procesy urbanizacji, siły destrukcji, mechanizmy naprawy, publiczny charakter centrum

Sesja I B

Tożsamość lokalna, zjawiska wykluczenia społecznego, partycypacja społeczna, mieszkania dla wszystkich grup społecznych

11 września 2015 (piątek)

SESJA II. REWITALIZACJA CENTRUM MIASTA

Dwie równoległe sesje panelowe

Sesja II A

Miasto zwarte, kontrrewolucja urbanistyczna, społeczny udział w rewitalizacji, bariery rewitalizacji, regeneracja terenów pokolejowych i poprzemysłowych i ich wpływ na centrum

Sesja II B

Kulturowy wymiar rewitalizacji, samorządowe doświadczenia w zakresie rewitalizacji

SESJA KOŃCOWA

Prezentacja wyników sesji i dyskusja

Przyjęcie przez Kongres Łódzkiej Karty (Deklaracji) „Powrotu do centrum”

Szczegółowy program Kongresu [tutaj](#)

ORGANIZATORZY:

Miasto Łódź, Towarzystwo Urbanistów Polskich, Związek Miast Polskich, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN

Konferencja
Oblicza polskich miasteczek

Problemy rozwoju małych miast

Draśko Pomorskie, 22-23 października 2015

Program wstępny

22 października, czwartek

godz. 16:00 – posiedzenie Komisji Małych Miast ZMP

godz. 17:00 – otwarcie konferencji:

godz. 17:15 – 19:00 – Finanse małych miast na tle finansów JST dyskusja

23 października, piątek

godz. 9:30 – sesja I – Ustawa o rewitalizacji – nowe możliwości dla miast dyskusja, podsumowanie

godz. 11:45 – sesja II – Rola małych miast w rozwoju obszarów wiejskich dyskusja, podsumowanie

godz. 15:00 – wspólne posiedzenie Zarządów ZMP i UMP

„Samorząd Miejski” - miesięcznik wydawany przez Związek Miast Polskich.

Adres wydawcy: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań.

„Samorząd Miejski” redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – redaktor naczelna, Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak. Oprawa graficzna, skład: Krzysztof Paczyński.

Adres redakcji: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań, tel. 61 63 350 54, fax 61 63 350 60,

http://www.zmp.poznan.pl/strona-68-samorząd_miejski.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl